

The Four Theoretical Frameworks for the Study of Political Economy**

Ploypinya Hanharutaiwan*

Abstract

This article illustrates four theoretical approaches for the study of political economy namely, the Grassroots Innovations for Sustainable Development, the Community Network Concept, the Elinor Ostrom's Social Capital Concept, and the concept of Group Action For Social Change (Transformative Collective Action). This article aims to present these theories as a contribution to anyone who are interested in the study of political economy and to apply those theories in the case studies deemed appropriate. Therefore, this article believes that those four theories will provide a theoretical explanation regarding the political economy such as the Grassroots Innovation Processes for Sustainable Development, the Community Network System, the concept of Social Capital Group Action

* M.A. Candidate, Faculty of Political Science and Law, Burapha University.

** This article is a part of the dissertation entitled "GRASSROOTS SOCIAL INNOVATION AND EASTERN LOCAL COMMUNITY DEVELOPMENT" in Political Economy and Governance Program, Faculty of Political Science and Law, Burapha University.

Received May 24, 2021; Revised June 29, 2021; Accepted June 30, 2021

70 วารสารรัฐศาสตร์พิจารณา
ปีที่ 8 ฉบับที่ 15

for Social Change, etc. as a guidance for those who are interested in the political economy.

Keywords: Community Network, Social Capital, Sustainable Development, Political Economy

สี่แนวทางทฤษฎี เพื่อการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง**

พลอยพิณญา หาญฤทธิวัลย์*

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้นำเสนอสี่แนวทางทฤษฎี เพื่อการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คือ แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมจากรากหญ้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (grassroots innovations for sustainable development) แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายชุมชน แนวคิดทุนสังคมของเอลินอร์ออสโตรม (Elinor Ostrom) และแนวคิดการกระทำหมู่เพื่อ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีนิพนธ์ เรื่องนวัตกรรมจากรากหญ้ากับการพัฒนาท้องถิ่นชุมชน
ภาคตะวันออก (GRASSROOTS SOCIAL INNOVATION AND EASTERN LOCAL COMMUNITY
DEVELOPMENT)

** ได้รับบทความ 24 พฤษภาคม 2564; แก้ไขปรับปรุง 29 มิถุนายน 2564; อนุมัติให้จัดพิมพ์
30 มิถุนายน 2564

เปลี่ยนแปลงสังคม (transformative collective action) มีวัตถุประสงค์นำเสนอแนวทางทฤษฎี ทั้งสี่ทฤษฎี เพื่อเป็นวิทยาทานความรู้ให้กับผู้สนใจศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง เพื่อนำทฤษฎีข้างต้น ไปประยุกต์ใช้ในกรณีศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมตามแต่กรณี ดังนั้น บทความนี้แนะนำให้ทฤษฎีทั้งสี่เป็นการอธิบายองค์ความรู้แห่งทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง เช่น กระบวนการสร้างนวัตกรรมจากรากหญ้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระบบเครือข่ายชุมชนแนวคิดทุนสังคม การกระทำหมูเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม ฯลฯ เป็นแนวทางศึกษาสำหรับผู้สนใจเศรษฐศาสตร์การเมือง

คำสำคัญ: เครือข่ายชุมชน, ทุนสังคม, การพัฒนาที่ยั่งยืน, เศรษฐศาสตร์การเมือง

บทนำ

บทความชิ้นนี้มุ่งที่จะเข้าใจถึงแนวทางทฤษฎีเพื่อการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองมาอย่างน้อยนักคิด คือ เอลินอร์ ออสโตรอม (Elinor Ostrom) เพื่อองค์ความรู้ที่ใช้เป็นกรอบคิดเกี่ยวกับพื้นฐานทฤษฎี ซึ่งนำมาวิเคราะห์ความรู้ที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เกิดขึ้น นำมาสู่ความคิดทางสังคมร่วมกัน ทั้งนี้ บทความ ทั้ง 4 ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมจากรากหญ้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายชุมชน
3. แนวคิดทุนสังคมของ เอลินอร์ ออสโตรอม
4. แนวคิดการกระทำหมูเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม

1. แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมจากรากหญ้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดนวัตกรรมรากหญ้า หรือ GI เป็นเรื่องของความพยายามของกลุ่มประชาสังคม (civil society) หลายกลุ่มที่ต้องการสร้างนวัตกรรมในระดับท้องถิ่นรากหญ้า โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความยั่งยืนแก่ชุมชนและธรรมชาติท้องถิ่น

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ GI มีอยู่ 3 แนวคิด

1. พื้นที่นวัตกรรม (innovative niche)
2. นวัตกรรมของความยั่งยืน (sustainability innovation)
3. กระบวนการสร้างนวัตกรรม 3 ระดับ (multi-level innovative process)

นวัตกรรมรากหญ้านั้นได้จุดประเด็นความน่าสนใจ ที่ผู้คนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่าง ๆ ในการเผชิญหน้าสำหรับแนวความคิดใหม่ สำหรับการวิจัยและการกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับของชุมชน แต่ก่อนนวัตกรรมและบทบาทของสังคม แท้จริงแล้วมีความเกี่ยวข้องกัน หากแต่ไม่เคยถูกเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกันมาก่อนเลย และในการสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ก็คือการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่าง สถานที่ตั้ง (ทำเล หรือชุมชน) และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน ดังนั้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และทฤษฎีใหม่ นำมาอธิบายความสำคัญของบทบาทชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้เชื่อมโยงบทบาทของสังคมเข้าหากิจกรรมที่มีนวัตกรรมของชุมชนต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนนั่นเอง

บริบทของการพัฒนาอย่างยั่งยืน: นวัตกรรมและบทบาทของชุมชน

ในปัจจุบันนี้ความสนใจนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน ไม่ได้จำกัดอยู่แค่เป็นตัวหนังสือ ที่เป็นนโยบายเขียนกำหนดไว้เท่านั้น หากแต่การนำไปปฏิบัติแล้ว ทำให้

เกิดเป็นการพัฒนาเกิดขึ้น โดยเห็นได้ชัดเจนจากการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตและระบบการบริโภค ขณะที่การดำเนินงานแตกต่างของรากหญ้าก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ทำให้เกิดการเข้าไม่ถึง หรือไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ ปัญหาหลักของอุตสาหกรรมรากหญ้าที่ต้องการ การผลิตซ้ำ และการสร้างคุณค่า ที่แตกต่างซึ่งเป็นการต่อต้านการครอบงำตลาด เพื่อกำไรสูงสุดของเศรษฐกิจเพื่อการตลาด เป็นแนวคิดเศรษฐกิจแนวใหม่ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากกว่าการเจริญเติบโตทางตัวเลขทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระหว่างนวัตกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของระบบตลาดกับนวัตกรรมรากหญ้า

	นวัตกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของระบบตลาด	นวัตกรรมรากหญ้า
บริบท	เน้นเศรษฐกิจแบบตลาด	เน้นเศรษฐกิจเพื่อสังคม
หลังการขับเคลื่อน	เพื่อสรรหากำไรให้บริษัท	เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เพื่ออุดมการณ์
พื้นที่นวัตกรรมเน้นเฉพาะ	วิธีปกป้องและวิธีสนับสนุน: เช่น การลดภาษี และการให้เงินสนับสนุน	สร้างพื้นที่นวัตกรรม เรื่องของสังคมและนวัตกรรม ไม่มีการสนับสนุนด้านการลดภาษีหรือให้เงินสนับสนุน
รูปแบบองค์กร	บริษัท	การขับเคลื่อนของสมาคม อาสาสมัคร, เครือข่ายชุมชน ,สหกรณ์ท้องถิ่น, กลุ่มออมทรัพย์
งบประมาณ	รายได้จากกิจกรรมเชิงพาณิชย์ ธุรกิจทุนนิยม	ให้เงินทุนสนับสนุน, เงินบริจาค ,หาเงินจากชุมชนมาสนับสนุน, การแลกเปลี่ยนสินค้ากันช่วยเหลือกัน

นวัตกรรมเทคโนโลยีและแผนการทำงานของชุมชนมีความมีความสำคัญเหมือนเกลียวเชือกของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ไม่ค่อยมีการเชื่อมต่อกันกับรากหญ้าที่เป็นเหมือนสร้อยคอของนวัตกรรมสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน งานเขียนเกี่ยวกับนวัตกรรมได้อธิบายความสำคัญและบทบาทของในลักษณะของรากหญ้าที่มีการเติบโตในด้านกว้าง การบริหารของสังคมเทคโนโลยี เราได้นำมาประยุกต์และปรับใช้ความคิดกับการทำงานของรากหญ้าเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสังคมเศรษฐกิจและได้หารือกันในแง่ของการพัฒนาความคิด ทำให้การตีความที่แตกต่างของผู้ทำงานในเครือข่ายชุมชนจะทำให้ต้องเกิดการเผชิญหน้าของคนคนหนึ่งกับอีกหลาย ๆ คน ในแต่ละชุมชน ส่วนของรากหญ้านั้น รัฐบาลมีจุดประสงค์ของแต่ละฝ่ายอยู่แล้ว นักพัฒนานวัตกรรมก็มีแผนการปฏิบัติงานของตัวเองสำหรับคนรากหญ้า การแสดงออกของการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการมองหาโอกาสความเป็นการค้า การเคลื่อนไหวนวัตกรรมจากสังคมเศรษฐกิจสู่ตลาดเศรษฐกิจ

กล่าวสรุปแล้ว ในปัจจุบันการสนับสนุนนวัตกรรมรากหญ้าจะช่วยให้เราเข้าใจวิสัยนโยบายว่านวัตกรรมใหม่นั้น สามารถรวมเข้าด้วยกันได้ เพียงแต่แผนการปฏิบัติงานนั้นเป็นตัวชี้วัดที่ยังไม่ละเอียดพอ การที่มีเจตนาจะมองนวัตกรรมรากหญ้าในแง่ที่ดีขึ้น แต่ก็ยังมีคำถามหลายอย่างที่ยังไม่ได้รับคำตอบ ความคิดริเริ่มของคนรากหญ้าแสดงถึงการเมืองระดับใหญ่ของพวกเขา และสามารถปฏิบัติกับคนบางกลุ่มได้จึงจำเป็นต้องทำงานมากขึ้นเพื่อให้สำเร็จ คุณค่าของทางเลือกที่เคลื่อนที่ เพื่อหาจุดอ่อนของตนเอง ในตอนสุดท้ายของพลังความสัมพันธ์ที่หลากหลายภายใต้โลกส่วนใหญ่ และความต้องการส่วนตัว ตลอดจนแนวทางการบริโภคของชุมชน ไม่ว่าจะเข้าใจความรู้สึกของนวัตกรรมรากหญ้าที่แพร่กระจายอิทธิพลหรือไม่ สำหรับงานวิจัยบางชิ้น ยังได้ถามถึงสถาบันไหน หน่วยงานไหนที่จะให้การสนับสนุนและควบคุมนวัตกรรมรากหญ้า

ข้อเสนอแนะนโยบายของหน่วยงานต่อนวัตกรรมอย่างยั่งยืนและการปฏิบัติงานของชุมชน อย่างน้อยต้องมีการจัดเตรียมแหล่งที่จะสรรหาถ้อยคำที่ดี คำมั่นที่จะสนับสนุนความคิดริเริ่มของรากหญ้าจะต้องต่อยอดจากท้องถิ่น และสัญลักษณ์ที่จะสร้างรวมทั้งการสร้างผลประโยชน์ให้กับคนรากหญ้า และให้เป็นที่รู้จักได้อย่างไรในระบบการผลิตและการบริโภค พร้อมกับการถ่ายทอดความคิดแบบยั่งยืนและการฝึกปฏิบัติ นี้คือศูนย์กลางของคำถามเพื่อการวิจัยและวางนโยบายของงานวิจัย

2. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายชุมชน

แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (social network concept) มีพัฒนาการมาจากพื้นฐานของทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (exchange theory) โดยมีนักคิดคนสำคัญคือ ริชาร์ด อีเมอร์สัน (Richard Emerson) ซึ่งต่อยอดความคิด มาจากฐานคติ (assumption) คือ ในเครือข่ายสังคมจะประกอบไปด้วย บุคคล หรือตัวแสดง (actor) ที่มีความสัมพันธ์ (relation) ซึ่งกันและกัน ตามบทบาทหรือหน้าที่ ที่แต่ละคนหรือคู่ความสัมพันธ์มีอยู่ ซึ่งแต่ละคนนั้นมีได้มีเพียงบทบาทเดียว หากแต่มีหลายบทบาทที่จะต้องสวมในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายสังคม บางครั้งอาจเป็นไปตามทฤษฎีของการแลกเปลี่ยน เพราะบุคคลไม่เพียงแต่ทำตามบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังในสังคม หรือตามบรรทัดฐานที่ได้รับการถ่ายทอดมาเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการรับรู้ และการตัดสินใจในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างคู่ความสัมพันธ์ ทั้งในด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ

ในปัจจุบันสถานภาพองค์ความรู้ของแนวคิดนี้ได้ถูกใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (social network analysis) การสร้างตัวตนของเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเชิงบูรณาการ (integrated exchange forming)

รวมไปถึงการศึกษาอำนาจและการพึ่งพา (power and dependence) ภายในเครือข่าย (ธนพฤษฏ์ ชามะรัตน์, 2555, น. 7-8)

1. ความหมายของเครือข่ายทางสังคม

เครือข่ายทางสังคม (social network) เป็นหนึ่งในแนวคิดของศาสตร์ยุคใหม่ ได้รับการพัฒนาจากนักคิดทางสังคมวิทยา เพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการใช้เป็นส่วนขยายในการศึกษาสังคมของแนวคิดเครือข่ายสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลหรือตัวแสดง (actor) ที่มีความสัมพันธ์ (relation) ซึ่งกันและกัน ตามบทบาทหรือหน้าที่ของแต่ละคน หรือคู่ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ ซึ่งแต่ละคนนั้นไม่ได้มีเพียงบทบาทเดียว หากแต่มีหลายบทบาทที่จะต้องสวมในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายสังคมบางครั้งอาจเป็นไปตามทฤษฎีของการแลกเปลี่ยน เพราะบุคคลไม่เพียงแต่ทำตามบทบาทหน้าที่ ที่คาดหวังในสังคม หรือตามบรรทัดฐานที่ได้รับการถ่ายทอดมาเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการรับรู้และการตัดสินใจแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างคู่ความสัมพันธ์ ทั้งในด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ

ขณะที่ นฤนันท์ สุริยมณี ได้ให้นิยามของคำว่า เครือข่ายทางสังคม (social network) หมายถึง ปรากฏการณ์ทางสังคมในรูปแบบหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการจัดเรียงความสัมพันธ์ (patterned arrays of relationship) ระหว่างปัจเจกชน (individual) ที่ร่วมกระทำการในสังคม ขณะที่เครือข่ายทางสังคม หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (pattern of social relationship) ของปัจเจกชน (individual) ซึ่งนักสังคมวิทยาถือว่าเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ในการศึกษาและใช้วิธีศึกษาโดยการสังเกต (observation) ก่อนจะเขียนออกมาเป็นแผนที่ปฏิสัมพันธ์ กล่าว ว่า เครือข่าย (network) หมายถึง รูปแบบทางสังคม ที่เปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กร เพื่อแลกเปลี่ยน การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียว และการร่วมกัน

ทำงานเครือข่ายประกอบด้วยองค์กรจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีอาณาเขตที่แน่นอนหรือไม่ก็ได้ และองค์กรเหล่านี้มีฐานะเท่าเทียมกัน (นฤนันท์ สุริยมณี และคณะ, 2555, น. 7)

ทั้งนี้ นักวิชาการในประเทศไทยได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคม ได้แก่ เสรี พงศ์พิศ ได้ให้นิยาม “เครือข่ายทางสังคม” ว่ามีอยู่ 2 ความหมายด้วยกัน นัยยะแรก หมายถึง ขบวนการทางสังคม อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่าง โดยที่สมาชิกของเครือข่ายมีความอิสระ นัยยะที่สอง หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรที่เปลี่ยนจากการจัดการแบบลำดับชั้นมาเป็นการสร้างเครือข่าย ไม่เน้นการใช้อำนาจในการบริหารจัดการ แต่เน้นการจัดความสัมพันธ์ใหม่ในแนวราบในองค์กร จนเกิดเป็นความร่วมมือเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีและทำงานแบบประสานพลัง (เสรี พงศ์พิศ, 2546, น. 7)

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร ให้นิยามของเครือข่ายทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ปัจเจกบุคคลกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และกลุ่มกับเครือข่าย โดยเป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลายในบริบทของสังคมไทย (พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, 2547, น. 6)

ประเวศ วะสี ระบุว่า ในอนาคตสังคมจะประกอบด้วยกลุ่มหรือชุมชนที่เชื่อมโยงกันเป็นตาข่ายสังคม เช่นเดียวกับโครงสร้างของเซลล์สมอง โดยแต่ละชุมชนนอกจากประกอบด้วยบุคคลที่เป็นบุคคลเรียนรู้ ชุมชนก็เป็นชุมชนเรียนรู้ และแต่ละชุมชนก็เชื่อมโยงกับชุมชนอื่น เกิดเป็นตาข่ายการเรียนรู้ที่มีพลังทางปัญญาสูงยิ่ง เป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้น คือ โลกแห่งความเป็นชุมชนที่ทุกคนมีความหมาย และรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน และเชื่อมโยงเป็นตาข่าย เป็นโครงสร้างใหม่ในโลก การเชื่อมโยงถักทอ

กันของชุมชนเป็นเครือข่ายจะเกิดพลังทางสังคมที่จะแก้ไขปัญหา ทำให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง สังคมเข้มแข็ง เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริงและยั่งยืน (ประเวศ วะสี, 2542, น. 209-211)

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ระบุว่า ภายในเขตดินแดนประเทศไทยปัจจุบันเอง ก็มีเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนผลผลิตมากมายระหว่างชุมชนหมู่บ้านนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในทุกภาค การ “เปลี่ยน กันกิน” เป็นไปเพื่อความพอเพียง ตลาดไม่ได้ขับเคลื่อนด้วยระบบทุนนิยม ยิ่งกล่าวอีกว่า ลักษณะสังคมไทย มีเครือข่ายโดยธรรมชาติ บนอาณาบริเวณที่กว้างขวาง เป็นทั้งในระบบชุมชน ระบบท้องถิ่น และระบบชาติ โดยชุมชนหมู่บ้านมีเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือกันและกันในทางเศรษฐกิจในระดับชาติ เนื่องจากด้วยชนชาติทั้งหลายในดินแดนประเทศไทยและเอเชียอาคเนย์ตอนบนต่างรับวัฒนธรรมและภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมและภาษาร่วมแกนกลางในการรวมกันเป็นเครือข่ายทางวัฒนธรรมอยู่แล้ว ด้วยความสมัครใจ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2544, น. 66)

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ ได้ให้ความหมายของเครือข่ายทางสังคม หมายถึง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างหลวมของปัจเจกบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันอาจอยู่ในพื้นที่ชุมชนเดียวกัน หรือต่างชุมชน เชื่อมโยงความสัมพันธ์กัน ยังคงรักษาอัตลักษณ์และการทำงานของตนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันทางความคิดและเชื่อมโยงกิจกรรมตามความเหมาะสมภายใต้กฎเกณฑ์หรือเป้าหมายร่วมกัน อาจมีทั้งการร่วมงานเฉพาะกิจหรือการขับเคลื่อนประสานประโยชน์ระยะยาวที่ขยายสมาชิกมากขึ้น จนพัฒนาขึ้นเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม จากการประมวลความหมายของเครือข่ายสังคมข้างต้น ดังนั้น ความหมายที่ใช้เครือข่ายทางสังคม หมายถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร โดยเฉพาะภายในพื้นที่ตำบลที่ศึกษา ผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็น

ทางการและไม่เป็นทางการในกระบวนการนโยบายท้องถิ่น ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งอาจมีทั้งการเชื่อมโยงเฉพาะกิจ หรือ การขับเคลื่อนประสานประโยชน์ระยะยาว (สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ, 2537, น. 13)

3. แนวคิดทุนสังคมของเอลินอร์ ออสโตรม (Elinor Ostrom)

แนวความคิดทางวิทยาศาสตร์ทางสังคมไม่กี่แห่งได้รวบรวมความสนใจและมีผู้ติดตามจำนวนมากในระยะเวลาสั้น ๆ เช่นเดียวกับแนวคิดเรื่องทุนทางสังคม ความคิดพื้นฐานสามารถย้อนกลับไปได้ในช่วงเวลา ใช้คำว่า "ทุนทางสังคม" เพื่อแสดงความคิดให้ความหมายปัจจุบันของทุนทางสังคม นักเศรษฐศาสตร์หลายคนได้กล่าวถึงทฤษฎีของทุนมนุษย์ในยุค 60 ซึ่งเป็นการเปิดกว้างสู่ความเข้าใจเรื่อง "ทุน"

"ทุนทางสังคม" ในทุกมุมของสังคมศาสตร์และนักวิจัยกำลังรับมือกับคำถามต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายส่วนบุคคลและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความท้าทายในการสร้างนโยบายการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ความแตกต่างในโครงสร้างทางอุตสาหกรรมของระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ผลการดำเนินงานที่แย่งของเศรษฐกิจแอฟริกา สุขภาพและความพึงพอใจของพลเมือง และผลกระทบของโปรแกรมการเล่นกีฬาเพื่อชดเชยความวุ่นวายในโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมือง

เหตุผลสำหรับการเติบโตอย่างรวดเร็วของวรรณกรรมทุนทางสังคมอยู่ในแนวทาง "มาตรฐาน" ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง สาเหตุของการเติบโตอย่างรวดเร็วของวรรณกรรมทุนทางสังคมนี้เป็นส่วนหนึ่งของข้อจำกัด "มาตรฐาน" ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง ผลการดำเนินงานทางการเมืองและเศรษฐกิจ

ที่แตกต่างกันไปทั่วทั้งประเทศและชุมชน เช่น ไม่ได้ศึกษาปัจจัยที่ละเอียดอย่างจริงจัง คือความไว้วางใจและบรรทัดฐานของการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เครือข่ายและรูปแบบการมีส่วนร่วมของพลเมือง และทั้งสถาบันทางการเมือง และนอกระบบวิธีทูลทางสังคมใช้ปัจจัยเหล่านี้ได้อย่างจริงจังเป็นสาเหตุของพฤติกรรมและผลลัพธ์ทางสังคมโดยรวม วิธีทูลทางสังคมนี้ทำในรูปแบบที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนาชัดเจนของเศรษฐศาสตร์แบบนีโอคลาสสิกและแนวทางการเลือกที่มีเหตุผล วิธีทูลนิยมทางสังคมยังช่วยเพิ่มความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจมหภาคโดยการขยายปัจจัยที่จะนำมารวมไว้ในความรู้ดังกล่าวและสร้างความเป็นเหตุอันควรยิ่งขึ้นระหว่างปัจจัยเหล่านี้ และโดยการบรรลุเป้าหมายเหล่านี้โดยไม่ละทิ้งข้อมูลเชิงลึกจากเศรษฐศาสตร์แบบนีโอคลาสสิกและทฤษฎีทางเลือกที่มีเหตุผล ความคิดที่กว้างขวางและถูกต้องมักมีการวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดนี้ กล่าวว่าการวิจัยทูลทางสังคมส่วนใหญ่เกิดจาก "ความคิดที่คลุมเครือ" และ "ประสบการณ์นิยมไม่เป็นทางการ"

ข้อจำกัดขั้นพื้นฐานที่มีอยู่สำหรับแบบจำลองการทำงานร่วมกันยุคแรก แต่เนื่องจากหลายคนคิดว่าเป็นบุคคลที่เห็นแก่ตัว ความหมายของความไว้วางใจและบรรทัดฐานไม่สามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้องหรืออาจถูกจับได้เฉพาะในขอบเขตที่จำกัดจากมุมมองของโมเดลการดำเนินการร่วมรุ่นแรกเท่านั้น ทฤษฎีรุ่นที่สองของการกระทำร่วมจะได้รับแรงจูงใจจากทศวรรษที่ผ่านมา การทดลองที่ได้ ทฤษฎีรุ่นที่สองของการกระทำร่วมกันได้รับการแรงจูงใจจากทศวรรษที่ผ่านมาของการทดลองที่ได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมและโมเดลทฤษฎีเกมวิวัฒนาการ ในส่วนนี้กล่าวถึงรูปแบบของทูลทางสังคม การกำหนดค่าเฉพาะของพวกเขาและการปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ช่วยให้การ

ดำเนินการร่วมกันเป็นไปในทิศทางใดจากมุมมองของทฤษฎีการกระทำร่วมแบบรุ่นที่สอง (E.Ostrom, 2007)

ออสโตรม ชี้แจงความหมายของทุนทางสังคม คือ ทุกรูปแบบของการลงทุนเกี่ยวข้องกับการสร้างสินทรัพย์โดยจัดสรรทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ได้ทันที เพื่อสร้างสินทรัพย์ที่สร้างผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเวลาต่อ ๆ ไปในอนาคต ทุนในแง่พื้นฐานที่สุดคือชุดของสินทรัพย์ ที่สามารถสร้างผลประโยชน์ในอนาคตให้กับบุคคลอย่างน้อยบางราย กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องอาจมีขนาดเล็ก เช่น ครอบครัวหรือทีมงาน หรือค่อนข้างใหญ่ เช่น ผู้เข้าร่วมในระบบเศรษฐกิจหรือระบบการเมือง การไหลเวียนของผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินทุนอาจเป็นผลดีหรือกลุ่มเล็ก ๆ อาจได้รับประโยชน์ ในขณะที่กลุ่มใหญ่ถูกทำร้ายได้รับผลกระทบ เมื่อทุนทางสังคมถูกใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการสมรู้ร่วมคิดระหว่างกลุ่มเล็ก ๆ ที่นำไปสู่ผลประโยชน์สูงสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและก่อให้เกิดผลเสียภายนอกสำหรับคนอื่นทำให้เกิดด้านมืดของทุนทางสังคมนี้ ยกตัวอย่างเช่น อาจเกี่ยวข้องกับการที่ตำรวจได้รับความไว้วางใจ ซึ่งกันและกันในการรวมตัวกันเพื่อไม่ให้มีการรายงานว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่น ใช้กำลังมากเกินไป บริษัทหรือประเทศที่รวมตัวกันเพื่อสร้างพันธมิตร หรือสมาชิกมาเฟียสมรู้ร่วมคิดเพื่อทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ผิดกฎหมาย (Gambetta, 1988, p.213-237)

ความหลากหลายของรูปแบบของทุนทางกายภาพและทุนมนุษย์ จึงไม่น่าแปลกใจที่มีทุนทางสังคมหลายรูปแบบ การเลือกทุนทางสังคมสามประเภทที่มีความสำคัญเป็นพิเศษในการศึกษาการดำเนินการร่วมกันคือ (1) ความน่าเชื่อถือ (2) เครือข่าย และ (3) กฎหรือสถาบันทางการและไม่เป็นทางการ เรามองว่าทุนทางสังคมเป็นคุณลักษณะของบุคคลและความสัมพันธ์ซึ่งช่วยเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหา ร่วมกันในการดำเนินการรูปแบบที่เกี่ยวข้องของทุนทางสังคม และบทบาทที่

เฉพาะเจาะจงของพวกเขา จะต้องได้รับจากโครงสร้างทางทฤษฎีที่แนวคิดนี้ตั้งอยู่ ถือว่า ทฤษฎีการกระทำร่วมกันรุ่นที่สองเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบวาทกรรมทางสังคม ดังนั้น หัวข้อนี้จะกล่าวถึงการอภิปรายสั้น ๆ เกี่ยวกับทฤษฎีการทำงานร่วมกันของยุคที่สอง

ทฤษฎีการกระทำร่วมกันทางสังคมยุคที่สอง โดยรวมมีกลุ่มบุคคลความสนใจร่วมกันในหมู่พวกเขาและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างความสนใจร่วมกัน และความสนใจของแต่ละบุคคล ปัญหาการกระทำแบบกลุ่มเกิดขึ้นเมื่อใดก็ตามที่บุคคล ต้องเผชิญกับทางเลือกในการดำเนินการระหว่างตัวเลือกในระยะสั้นเกี่ยวกับตัวเลือก และถ้าหากตามด้วยบุคคลกลุ่มใหญ่พอที่จะได้รับผลประโยชน์ทั้งหมด ปัญหาหนึ่งในการเอาชนะแรงจูงใจที่เห็นแก่ตัวและบรรลุมิติการทำงานร่วมกันที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ให้สำเร็จ การแก้ภาวะกดดันของการกระทำร่วมกันไม่ใช่เรื่องง่าย สิ่งที่คนอื่นทำบุคคล มักจะดีกว่าในระยะสั้นโดยเลือกที่จะไม่ให้ความร่วมมือกับคนอื่น ๆ เช่น เกม Dilemma ของผู้ต้องขังระบบสถานการณ์โดยละเอียด ถือเป็นปัญหาสำคัญของรัฐศาสตร์ (E.Ostrom, 2007)

รูปแบบความไว้วางใจของทุนทางสังคมและการกระทำร่วมกันเกี่ยวกับ รูปแบบของทุนทางสังคมวิธีที่พวกเขาส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนและทำให้เกิดความร่วมมือในสถานการณ์การกระทำร่วมกัน เราเน้นสองจุด อันดับแรกทุนทางสังคมคือรูปрик สิ่งที่เป็นพื้นฐานคือวิธีการกระทำร่วมกันได้สำเร็จ ด้านต่าง ๆ ของ การกระทำร่วมกันสามารถศึกษาได้โดยไม่ต้องอาศัยแนวคิดเรื่องทุนทางสังคม แต่ในบาง บริบทแนวคิดของทุนทางสังคมช่วยแก้ปริศนาได้ ทุนทางสังคมให้แนวทางการ สังเคราะห์ว่าวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สังคมและสถาบันของชุมชนต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบของทุนทางสังคมกับการกระทำร่วมกันของทุนทางสังคม ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือที่ประสบความสำเร็จ โดยการเพิ่มความไว้วางใจระหว่าง

นักแสดง กล่าวอีกนัยหนึ่งความไว้วางใจคือการเชื่อมโยงหลัก ระหว่างทุนทางสังคมกับการกระทำร่วมกัน ความน่าเชื่อถือจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีบุคคลน่าเชื่อถือ มีเครือข่ายกันและกัน และอยู่ในสถาบันที่ได้รับรางวัลพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์

ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจในโลกสามารถอธิบายได้ด้วยการขาดการเชื่อมแน่นซึ่งกันและกัน จะให้ความร่วมมือผ่านทางชื่อเสียงในเครือข่ายที่กว้างขวางซึ่งเชื่อมโยงบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในชุมชนเดียวกันและไม่สามารถสร้างเครือข่ายแบบตัวต่อตัวเพื่อแก้ปัญหาทุนทางสังคมได้กระตุ้นความสนใจในยุคดิจิทัล กฎหมาย พ่อค้า นานาชาติ สมาคมการค้า และระบบการตอบรับของอีเบย์ ยังระบุด้วยว่าชุมชนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในอินเดียอาศัยพึ่งพารูปแบบการเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านทุนทางสังคมและรูปแบบการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ใกล้ชิดภายในชุมชนท้องถิ่นกับนักแสดงภายนอกที่มีความรู้ใหม่ ร้านค้าขนาดใหญ่ของเงินทุนทางการเงินและการเชื่อมต่อทางการเมืองชุมชนที่โดดเด่นด้วยทุนการเชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาใหญ่กว่าผู้ที่มีเครือข่ายใกล้เคียงเท่านั้น หรือเชื่อมต่อกับโลกภายนอก แสดงให้เห็นถึงพลังแห่งความสัมพันธ์อันอ่อนแอก่อนที่จะคำว่า "การเชื่อมโยง" ทุนทางสังคมจะได้รับการประกาศเกียรติคุณ

กฎระเบียบของสถาบันยังสร้างแรงจูงใจให้คู่สัญญาในการทำธุรกรรมต้องปฏิบัติตนอย่างน่าเชื่อถือ สามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมได้โดยตรง การสร้างกลไกรางวัลและการลงโทษ เพื่อช่วยให้บุคคลควบคุมตัวเอง ด้วยการให้ข้อมูลด้านเทคนิค กลไกการแก้ปัญหาคความขัดแย้งอื่น ๆ เมื่อใช้กฎระเบียบอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการในการใช้งานที่ระบุการลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่เก็บสัญญาไว้จะส่งผลต่อการประเมินผลต่อพฤติกรรมในอนาคตของผู้ดูแล โดยเจตนาไม่ส่งมอบสินค้าหลังจาก

ที่ได้รับการชำระเงินให้ถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรม คุณภาพของกฎใช้สอยหรือรูปแบบของทุนทางสังคมขึ้นอยู่กับเนื้อหา แต่ขึ้นอยู่กับว่าพวกเขาใช้จริงอย่างไร

จนถึงขณะนี้เราได้ตรวจสอบว่าเครือข่ายและสถาบันต่าง ๆ มีความเชื่อถือเพิ่มขึ้น โดยรวมแล้วการเปลี่ยนโครงสร้างแรงจูงใจของผู้ดูแล ด้วยเหตุนี้เจ้าพนักงาน ผู้พิทักษ์จรรยาบรรณโครงสร้างการจูงใจการทำงานร่วมกัน การมีอยู่ของสมาชิกเครือข่ายอื่น ๆ ผู้ที่ปฏิบัติตามพฤติกรรมของผู้ดูแลและกฎหมายที่ลงโทษหรือให้รางวัลผู้จัดการมรดกหรือทรัพย์สิน ความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ไว้วางใจและผู้ดูแลเกี่ยวกับการดำรงอยู่และการทำงานของปัจจัยเหล่านั้นสนับสนุนให้ทั้งสองมีส่วนร่วมในการทำธุรกรรมที่มีประสิทธิภาพที่น่าเชื่อถือเป็นรูปแบบของทุนทางสังคม

ความน่าเชื่อถือเป็นรูปแบบของทุนทางสังคม (trustworthiness as a form of social capital) ความเชื่อถือไม่สามารถอธิบายได้ด้วยแรงจูงใจที่ฝังตัวอยู่ในโครงสร้างการติดต่อทางสังคมของผู้ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ มักเป็นผลมาจากลักษณะของผู้ได้รับมอบหมายเอง ลองจินตนาการถึงธุรกรรมที่เกิดขึ้นในรูปแบบอื่น ๆ ของทุนทางสังคมโดยไม่มีการซื้อขาย ไม่มีเครือข่าย และไม่มีมาตรการคว่ำบาตรจากภายนอก ตัวอย่าง คือ ชาวบ้านในท้องถิ่นที่ขอความช่วยเหลือจากนักเดินทางที่สูญหาย สัญญาว่าจะได้รับรางวัลในอนาคต อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ ผู้เสนอญัตติตัวแรกในการทดสอบภาวะที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกแบบเดียว ของผู้ตั้งขังที่ดำเนินการในขั้นตอนแบบดับเบิล ทั้งสองเผชิญหน้ากับการตัดสินใจว่าจะเชื่อมั่นในแรงจูงใจที่บริสุทธิ์ของผู้อื่น ในกรณีดังกล่าวการประเมินความน่าจะเป็นโดยผู้เชื่อถือจะขึ้นอยู่กับความเชื่อของตนเกี่ยวกับแรงจูงใจของสมาชิกเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใด ๆ ที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของผู้ดูแลหรือสิ่งจูงใจทางโครงสร้างของผู้ดูแลทรัพย์สินที่ไว้วางใจ ผู้ดูแลจะต้องนับถือผู้ดูแลทรัพย์สินที่เป็นตัวแทนของประชากรที่เป็นบุคคลที่ไม่

เหมือนกัน การกระจายตัวของบุคคลที่น่าเชื่อถือในประชากรสมมุตินี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะที่สังเกตได้ของผู้ดูแลมรดก เช่น ลักษณะ การแต่งกาย เพศ อายุ ภาษา เป็นต้น

ศักยภาพของเศรษฐกิจตลาดสมัยใหม่และคำสั่งทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้จำเป็นสำหรับบุคคลที่จะจัดการกับคนอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือความสัมพันธ์ใกล้ชิดและเครือข่ายที่ใกล้ชิด สภาพตลาดเศรษฐกิจและประชาธิปไตยที่ประสบความสำเร็จคือการที่คนจำนวนมากมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่น่าเชื่อถือเมื่อต้องรับมือกับคนอื่น ๆ ซึ่งหลายคนไม่รู้จักกันและกัน และไม่สามารถรวมการปฏิสัมพันธ์ซ้ำ ๆ หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายได้ เพื่อให้เกิดการกระทำร่วมกันในหลายระดับความสัมพันธ์เหล่านี้หลายอย่างถูกต้อง อาจเป็นลักษณะเดียว หรือเป็นสถานการณ์หนึ่งที่เกิดซ้ำหลายครั้ง การจัดตั้งและการบำรุงรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมดังกล่าวขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของคนที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยแรงจูงใจที่ได้จากโครงสร้าง

ความสามัคคีเป็นบรรทัดฐานทางศีลธรรมส่วนบุคคลที่เป็นสากลรวมทั้งรูปแบบของการแลกเปลี่ยนทางสังคม กำหนดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันว่าเกี่ยวข้องกับครอบครัวของกลยุทธ์ ในสถานการณ์การกระทำร่วมรวมทั้ง (1) ความพยายามในการระบุว่าใครเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง (2) การประเมินความเป็นไปได้ว่าผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ มีเจตนา (3) การตัดสินใจที่จะให้ความร่วมมือในขั้นต้นกับคนอื่นถ้าคนอื่นได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ประสานงานที่มีเจตนา (4) การปฏิเสธที่จะร่วมมือกับผู้ที่ไม่ตอบสนอง และ (5) การลงโทษผู้ทรยศต่อความไว้วางใจ

รูปแบบของทุนทางสังคม กล่าวคือกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร กฎระเบียบการบริหารการตัดสินใจของศาลและอื่น ๆ เป็นกฎทางการที่เขียนขึ้นบนกระดาษและบังคับใช้โดยหน่วยงานของรัฐ พิจารณามุมมองของทุนทางสังคมที่

ครอบคลุมโครงสร้างสถาบัน (รวมถึงรัฐบาลระบอบการเมือง ระบบศาล ตลอดจนเสรีภาพทางแพ่งและการเมือง) นักวิชาการหลายคนได้แย้งว่ากฎเกณฑ์ทางกฎหมายและสถาบันทางการศึกษาเป็นวิธีที่ไม่ได้ผลในการแก้ปัญหาการกระทำร่วมกัน และบางครั้ง ก็อาจเป็นการบ่อนทำลายพื้นฐานของความร่วมมือทางสังคม มุมมองนี้เป็นคำวิจารณ์ที่ถูกต้องใน Hobbesian ซึ่งรัฐได้รับการยกย่องว่าเป็นทางออกที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันต่อปัญหาร่วมกันในการดำเนินการ คิดว่าการวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ควรขยายไปไกลเท่าที่จะปฏิเสธบทบาทสำคัญของกฎหมายอย่างเป็นทางการในระดับประเทศระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ในการส่งเสริมความร่วมมือทางสังคม ประการแรกกฎหมายที่เป็นทางการ หรือลักษณะการเมืองที่เข้าใจกันโดยทั่วไปสามารถกระตุ้น หรือกีดขวางความพยายามของบุคคลในการแก้ปัญหาาร่วมกันโดยสมัครใจได้ แม้ว่าจะระบอบการปกครองเผด็จการจะไม่สามารถยับยั้งความตั้งใจของประชาชนและความสามารถในการจัดการตนเองเพื่อรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นระบอบการปกครองอย่างชัดเจนหรือแม้แต่การสนับสนุนให้กิจกรรมเหล่านั้นสร้างความแตกต่างให้กับชะตากรรมของตนเอง

กฎหมายที่เป็นทางการมักเป็นแหล่งที่มาของกฎการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการสนับสนุนอย่างใกล้ชิดโดยมีการตรวจสอบและอนุมัติโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ความแตกต่างระหว่างกฎการทำงานและกฎหมายของทางการ ขึ้นอยู่กับบริบทที่กฎการทำงานมีอยู่และขอบเขตที่กฎหมายของรัฐจะใช้กับบริบทเหล่านั้น ไม่มีกฎหมายอย่างเป็นทางการสามารถครอบคลุมข้อกำหนดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น กฎการทำงานโดยทั่วไปอาจเกี่ยวข้องกับการเติมช่องโหว่ลงในระบบกฎหมายโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม เมื่อเอกสารที่ได้รับจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องและระเบียบข้าราชการถือว่าไม่เหมาะสมกับบุคคลอาจกำหนดกฎการทำงานของตนเองว่า

"กำหนดสิทธิและหน้าที่อันเป็นส่วนที่ขัดต่อสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย" (E.Ostrom, 2004, p. 20)

เมื่อไม่มีกฎเกณฑ์อย่างเป็นทางการทั่วไปที่มีอยู่ซึ่งรับประกันการพัฒนา กฎการทำงานในบริษัททั้งหมดได้สำเร็จ กฎที่บุคคลใช้ในการจัดโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์อาจเพิ่มหรือชะลอการสร้างรูปแบบอื่น ๆ ของทุนทางสังคม และส่งผลกระทบต่อระดับผลกระทบของทุนมนุษย์และกายภาพ กฎเกี่ยวข้องกับรูปแบบของกิจกรรม ในหลายระดับรวมถึงกิจกรรมการดำเนินงานประจำวันไปจนถึงกิจกรรมรัฐธรรมนูญที่สร้างและสร้างรูปแบบทั่วไปของอำนาจในสังคม ประเภทของกฎที่บุคคลจะพบว่ามีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับชนิดของบรรทัดฐานและรูปแบบของการแลกเปลี่ยนซึ่งมีอยู่แล้ว ในทำนองเดียวกันรูปแบบของความไว้วางใจและการตอบแทนซึ่งกันและกัน จะขึ้นอยู่กับขอบเขตขนาดใหญ่ตามประเภทของกฎที่สร้างขึ้นในรัฐธรรมนูญใด ๆ

ระบบการปกครองตนเองในเวทีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมใด ๆ มีแนวโน้มที่จะมีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพมากขึ้นไม่ได้ เนื่องจากผลกระทบที่มีมนต์ขลังของการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้า แต่เนื่องจากทุนทางสังคมในรูปแบบของกฎการทำงานที่มีประสิทธิภาพเหล่านี้ จะมีแนวโน้มพัฒนาและรักษาเครือข่ายที่ผู้เข้าร่วมได้สร้างขึ้น ตัวอย่างเช่น นักวิชาการหลายคนพบว่ามันยากที่จะเข้าใจว่าทำไม ระบบชลประทาน "ดั้งเดิม" ที่สร้างขึ้นโดยเกษตรกรตัวเองอย่างมีนัยสำคัญดีกว่าผู้ที่ได้รับการปรับปรุงการก่อสร้างที่ทันสมัยถาวรคอนกรีตและเหล็กกล้า งานแสดงความคิดมักจะได้รับทุนจากผู้บริจาคและสร้างโดยบริษัท วิศวกรรมมีอาชีพ ดังนั้น ทุนทางสังคมไม่ได้ถูกสร้างขึ้นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น มันอาจจะอ่อนแอและทำลายความเข้มแข็งหรือเปลี่ยนแปลงไป ทุนทางสังคมอาจเป็นลักษณะเก่าล้ำสมัยหรือสูงกว่า เวลาที่กำหนดอาจช่วยเพิ่มผลลัพธ์ของสองสามอย่างโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ กับคนอื่น ๆ หรือข้อดีของคนบางคนอาจเป็น

ผลมาจากค่าใช้จ่ายของผู้อื่น หรือข้อดีสำหรับบางคนก็อาจสร้างผลดีให้กับคนอื่นได้ ระบบของรัฐบาลตามคำสั่งทางทหารและการใช้เครื่องมือแห่งพลังสามารถทำลายรูปแบบอื่นของทุนทางสังคมในขณะที่สร้างตัวเองได้

สรุปนิยามของนักวิชาการโดยรวมหลายคน ว่า "ทุนทางสังคม" คือ ทรัพยากรอะไรก็ตาม ที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูล ความคิด โอกาส กำลังใจ ความปรารถนาดี ความไว้วางใจ หรือความร่วมมือกัน แต่ผู้เขียนคิดว่านิยามที่กระชับและเข้าใจง่ายที่สุดคือ "คุณค่าของเครือข่าย" "ทุนทางสังคม" มีส่วนคล้ายกับทุนชนิดอื่น อาทิ เงินตรา ทรัพย์สินทางปัญญา และทรัพยากรธรรมชาติ ตรงที่มีส่วนสร้างความมั่งคั่งและความผาสุก บัณฑิตชนหรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งสามารถสะสมทุนทางสังคมได้ด้วยการสร้างและถนอมความสัมพันธ์ระยะยาวกับผู้อื่น "ลงทุน" โดยหวังผลตอบแทนในอนาคต และดูแลรักษาถ้าไม่ต้องการให้ร่อยหรอ แต่ลักษณะสำคัญของทุนทางสังคมที่ทำให้มันแตกต่างจากทุนชนิดอื่นที่สุดคือ ทุนทางสังคมเป็น "ทรัพยากรร่วม" (commons) ของคนในกลุ่มที่ไม่อาจโอนย้ายข้ามกลุ่ม ดังนั้น จึงไม่อาจมีใครคนใดคนหนึ่งครอบครองเป็นเจ้าของหรือนำไปแลกเปลี่ยนในตลาด"

4. การกระทำรวมหมู่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม (transformative collective action)

พลังขับเคลื่อนในการสร้างนวัตกรรมรากหญ้า คือ เครือข่ายชุมชน (community networks) เกิดขึ้นท่ามกลางกระบวนการที่เราเรียกว่า collective action หมายถึงการปฏิบัติการทำงานร่วมกัน เป็นขบวนการเคลื่อนไหวสังคมของประชาชนสังคมท้องถิ่น (social movements of local civil society) มีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม แนวคิดนี้จึงเรียกว่า transformative collective action

ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นเรื่องของการรวมกลุ่มเพื่อกระทำการรวมหมู่ (collective action) ถึงกระนั้น นักวิชาการบางคนเสนอว่า collective action อาจมีหลายประเภท เช่น ทูเรน (Touraine) เสนอว่า collective action แบ่งได้เป็นสามประเภทคือ ประเภทแรกเป็นเพียงพฤติกรรมการตั้งรับ (defensive action) เมื่อถูกโจมตี ประเภทที่สองเป็นการรวมกลุ่มเพื่อกระทำการรวมหมู่เพื่อปรับเปลี่ยนนโยบายหรือกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ ทั้งสองประเภนี้ทูเรนไม่ถือว่าเป็นขบวนการทางสังคม ประเภทที่สามคือขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม หมายถึงการรวมกลุ่มเพื่อกระทำการรวมหมู่ที่ตั้งใจเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพทางอำนาจหลัก ๆ ของสังคม

ศาสตราจารย์ มานูเอล คาสเทลส์ (Manuel Castells) ไม่ต้องการแยกขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมว่าดีหรือเลว ก้าวหน้าหรือถอยหลังเข้าคลอง คาสเทลส์ให้เหตุผลว่าขบวนการทางสังคมทั้งหลายล้วนแล้วแต่ “เป็นเครื่องแสดงว่าเราคือใคร และชี้แนวทางการเปลี่ยนแปลงสังคม แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจนำไปสู่ชนรกรหรือสวรรค์...” สำหรับคาสเทลส์แล้ว ขบวนการทางสังคมคือ “การรวมกลุ่มเพื่อกระทำการรวมหมู่ ซึ่งส่งผลเปลี่ยนแปลงระบบคุณค่าและสถาบันของสังคม” (Castells, 1997)

เกิล ออมเวท (Gail Omvedt) นักวิชาการแนวมาร์กซิสต์ที่ศึกษาเศรษฐกิจศาสตร์การเมืองของอินเดียมาเป็นเวลากว่า 25 ปี ให้คำจำกัดความขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (ขบวนการสตรี ขบวนการต่อต้านวรรณะ หรือโดยกลุ่มจันทาล ขบวนการสิ่งแวดล้อม และขบวนการชาวนารายย่อยที่ต่อสู้ในประเด็นเรื่อง market production ที่อินเดียช่วงทศวรรษ 1980 ว่า “ขบวนการเป็น social movements ในความหมายที่ว่ามีการจัดองค์กรโครงสร้าง และอุดมการณ์ทั่วไปในแนวกว้างที่มุ่งจะเปลี่ยนสังคม” และผู้เขียนยกตัวอย่างบทความงานทฤษฎีและกระทำความเข้าใจในการกระทำแบบรวมหมู่ของ ออสโตรอม ถึงสิทธิในการดำเนินการรวบรวม

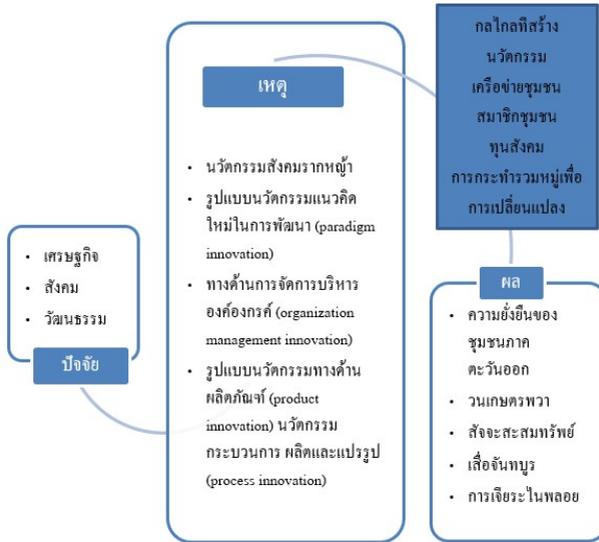
และทรัพย์สินเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยทำความเข้าใจกิจกรรมการชุมนุมและปัญหาการดำเนินการตามคอลเลกชัน การดำเนินการแบบรวมเกิดขึ้นเมื่อมีบุคคลมากกว่าหนึ่งราย จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในความพยายามเพื่อให้บรรลุผล คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนและใช้ธรรมชาติทรัพยากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกันในชีวิตประจำวันเมื่อพวกเขา ปลูกพืชหรือเก็บเกี่ยวอาหารด้วยกัน ใช้สถานที่ทั่วไปสำหรับการตลาดเพื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์ของตน รักษาระบบชลประทานในท้องถิ่น หรือลาดตระเวนป่าในท้องถิ่นเพื่อดูว่าผู้ใช้กำลังติดตามกฎ และตอบสนองเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับกฎที่เกี่ยวข้องกับทุกข้อ เป็นการยากที่จะแยกผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกออกเป็นเรื่องยากจากการได้รับประโยชน์จากการกระทำร่วมกันของผู้อื่น

สิ่งที่น่าสนใจก็คือการเผชิญหน้าความสัมพันธ์และความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้นเมื่อความคิดริเริ่มระดับพื้นฐานเปิดกว้างขึ้นทางเดินสำหรับการพัฒนาและวิธีการเหล่านี้อาจมีปฏิสัมพันธ์ทำลายและรวดเร็วการตอบสนองในรูปแบบดั้งเดิมของการพัฒนาและการพัฒนา และการให้ความสำคัญในการสร้างสรรค์นวัตกรรมระดับรากหญ้าวิธีปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นในระดับรากหญ้า

ตารางที่ 2 โลกของการเคลื่อนไหวนวัตกรรมระดับรากหญ้าและสถาบันสำหรับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ตัวละครเอก	นวัตกรรมรากลึก/การเคลื่อนไหวชุมชนท้องถิ่น นักเคลื่อนไหวระดับรากหญ้า/พลเรือน, สังคม, สังคมสถานประกอบการ, คนงาน	วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสถาบันนวัตกรรม, มหาวิทยาลัย, ศูนย์วิจัย, บริษัท ร่วมทุน, บริษัท, วิทยาศาสตร์กระทรวง, ผู้ประกอบการ, สหกรณ์, NGOs, นักเคลื่อนไหวทางสังคม
ลำดับความสำคัญ	ค่านิยมทางสังคม, ชุมชน, วิถีชีวิต, การพัฒนาที่ยั่งยืน	ความรู้ความชำนาญ, การเติบโตทางเศรษฐกิจ, สามารถในการแข่งขัน
แรงจูงใจและข้อขัดแย้ง	ความต้องการทางสังคม, ความสมัครใจ, ความร่วมมือ	อำนาจ/ผู้เชี่ยวชาญ, ชื่อเสียง, ความต้องการของตลาด
ทรัพยากร	ความช่วยเหลือด้านการพัฒนา, ทุนทางสังคมสาธารณะการเงิน, รากหญ้า, ความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น	การเงินสาธารณะองค์กร, การลงทุน, เงินร่วมลงทุน, ความเชี่ยวชาญทางวิทยาศาสตร์และการอบรมกิจกรรมองค์กร
สถานที่ตั้งของกิจกรรม	หมู่บ้าน, โรงงาน, ละแวกใกล้เคียงชุมชน, โครงการการเคลื่อนไหวทางสังคม	ห้องปฏิบัติการศูนย์ 5 & D, ห้องประชุมคณะกรรมการ, กระทรวง, ตลาด
รูปแบบความรู้ทั่วไป/การจัดสรร	ความรู้ที่ฝังอยู่, แบบสรุปโดยย่อ, ความรู้ทั่วไป, ปฏิบัติร่วมกันอย่างเสรี, ผู้มีกิจกรรมและสื่อ	วิทยาศาสตร์และความรู้ทางเทคนิค, ทรัพย์สินทางปัญญา, วารสารวิทยาศาสตร์และใบอนุญาตเทคโนโลยี
ข้อมูลที่เป็นสัญลักษณ์	Agroecology ชุมชนสุขภาพ, พลังงานทดแทนขนาดเล็ก, ที่อยู่อาศัย	เทคโนโลยีชีวภาพ, ยา, นาโนเทคโนโลยี, วิศวกรรมทางภูมิศาสตร์

บทความเรื่องบทนำเสนอ 4 แนวทางทฤษฎี เพื่อการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จึงวิเคราะห์ให้เห็นเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ตั้งกรอบแนวคิดเบื้องต้นไว้ ผ่านทฤษฎีนวัตกรรมจากรากหญ้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดเครือข่ายชุมชน และแนวคิดกระทำหมู่เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม ดังภาพ

จากกรอบตัวแบบแนวคิดในการวิจัยเบื้องต้นผู้วิจัยเห็นว่า ในสังคมชุมชนท้องถิ่นภาคตะวันออก ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต เกิดมาจากหลายเหตุปัจจัยหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยเงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอกชุมชนจึงมีผลทำให้คนในชุมชนรวมตัวกันสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้และปฏิบัติการชุมชนแห่งการเรียนรู้และปฏิบัติการนี้เกิดขึ้นจากที่ชุมชน จะพยายามจัดการตนเอง ดูแลตนเองและแก้ปัญหาของคนในชุมชน

สรุป

โดยภาพรวมแล้ว บทความชิ้นนี้เพื่อนำเสนอรากฐานทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง ตลอดจนวิธีการเข้าถึงความรู้ของออสเตรเลียของแนวคิดนวัตกรรมจากรากหญ้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายชุมชน และแนวคิดการกระทำหมู่

เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม ผ่านแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การเมืองก่อนเป็นปฐมบท ออสตรอม เป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ทุนทางสังคม ทุนทางกายภาพ และทุนมนุษย์ในหลากหลายรูปแบบ ทุนทางสังคม ในสามมิติที่สำคัญเป็นเพื่อดำเนินการร่วมกัน คือ ความน่าเชื่อถือ เครือข่าย และกฎหรือสถาบันทางการและไม่เป็นทางการ มองว่าทุนทางสังคมเป็นคุณลักษณะของบุคคลและความสัมพันธ์ ซึ่งช่วยเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหาาร่วมกันในการดำเนินการรูปแบบที่เกี่ยวข้องของทุนทางสังคมประเภทต่าง ๆ ตามทฤษฎีของออสตรอม จึงเปรียบเสมือนเครื่องมือนำมาสู่ทางเลือกใหม่ผ่านทุนทางสังคม และทุนมนุษย์ จะมีลักษณะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่

ขณะที่ แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมจากรากหญ้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่วนใหญ่นับเศรษฐกิจเพื่อสังคมรากหญ้าเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยสร้างความเข้มแข็งยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ชาวบ้านได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้น นวัตกรรมเทคโนโลยีและการทำงานของชุมชน จึงเสมือนเกลียวเชือกของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ไม่ค่อยมีการเชื่อมต่อกันกับรากหญ้า ที่เป็นเหมือนสร้อยคอของนวัตกรรมสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่ออธิบายความสำคัญของรากหญ้าที่มีการเติบโตควบคู่กับสังคมเทคโนโลยี ได้นำมาประยุกต์ใช้กับแนวคิดการทำงานของรากหญ้าในการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสังคมเศรษฐกิจและสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายชุมชน โดยให้ความสำคัญของกระบวนการทางเครือข่ายทางสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามบริบท ได้นำมาสู่การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม เน้นที่ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลที่อยู่ในเครือข่ายสังคมว่า จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมซึ่งกันและกันอย่างไร ทั้งนี้ อาศัยปัจจัยเรื่องรูปแบบและลักษณะของเครือข่ายสังคมมาอธิบายพฤติกรรมของบุคคล บนเงื่อนไขของเนื้อหาเครือข่ายทางสังคม และแนวคิดทฤษฎีสุดท้ายหากใช้

องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการกระทำหมู่เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม ตามทัศนะของ คาสเทลล์ จะพบว่า ขบวนการทางสังคม เป็นเครื่องชี้แนวทางการเปลี่ยนแปลงสังคม แต่ว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจนำไปสู่นรกหรือสวรรค์ คือ การรวมกลุ่มเพื่อ กระทำการรวมหมู่ ส่งผลเปลี่ยนแปลงระบบคุณค่าและสถาบันของสังคม

สุดท้ายนี้ การนำเสนอ 4 แนวทางทฤษฎี เพื่อการศึกษาเศรษฐศาสตร์ การเมืองของบทความนี้ นอกจากจะเป็นความรู้สำหรับผู้สนใจทั่วไป ยังคาดหวังให้นักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์การเมือง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีดังกล่าว เข้ามามีส่วนร่วมกับสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ดังนั้น การบูรณาการแนวคิด เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการ อีกทั้งผนวกแนวคิดทั้ง 4 ทฤษฎี มาเป็นกรอบความคิดในการ วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นกับบ้านเมือง ในวงการเศรษฐศาสตร์การเมืองต่อไป

บรรณานุกรม

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2544). **แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน : ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบท**

ต่างสังคม. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจิตรศิลป์, 2544.

ธนพลฤกษ์ ชามะรัตน์. (2555). **เครือข่ายทางสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.**

(เอกสารประกอบการบรรยาย). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นฤนันท์ สุริยมณี และคณะ. (2555). **รายงานการวิจัยการศึกษากระบวนการส่งเสริม**

และพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบให้มีสมรรถนะสูง

ในการบริหารจัดการเครือข่าย ระดับ ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ประเวศ วะสี. (2542). **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม**. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ. (2547). **เครือข่าย : ธรรมชาติความรู้และการจัดการ**. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. (2537). **ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำชาวบ้าน “คู่มือและทิศทางการพัฒนาผู้นำชาวบ้านเพื่อแก้ปัญหาชนบท**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2546). **คู่มือการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- Castells M. (1997). “The Power of Identity. The Information Age.” **Economy, Society and Culture**, Vol. II. Oxford: Blackwell
- Gambetta D. (Ed.) (1988). “Trust: Making and breaking cooperative relations.” **Oxford Blackwell**. New York: 213-237.
- Ostrom E. (2004). **Collective action and property rights for sustainable development**. Workshop in Political Theory and Policy Analysis at Indiana University USA.
- Ostrom E. & Ahn, T. K. (2007). **Social capital: Workshop in political theory and policy analysis USA**.